

“พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณ
ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกูย

"Glamor Ceremony": Society and the Spiritual Relationship of
the Thai Kui Ethnic Group

ยโสธารา ศิริภาพระภากร^{1*} และสุริยา คลังฤทธิ์²

Yasochara Siriphaprapagon^{1*} and Suriya Krangrit²

Received : February 3, 2023; Revised : February 23, 2023; Accepted : February 23, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

“พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกูย ได้แสดงปรากฏให้เห็นในรูปแบบ ด้านสายสัมพันธ์ด้านสังคม และสายสัมพันธ์ด้านจิตวิญญาณของชนกลุ่มนี้ที่ปรากฏในพิธีกรรม เป็นภาวะรูปแบบโครงสร้างทางสังคมของชาวไทยกูยที่มีต่อดวงวิญญาณบรรพบุรุษ ได้อาศัยรูปแบบพิธีกรรมเป็นจุดประสานและเชื่อมต่อสื่อสาร ที่รวมเป็นสังคมและยังกลายเป็นการมีส่วนร่วมทางด้านจิตวิญญาณ ดังนั้น พิธีสื่อสารถึงดวงวิญญาณของบรรพบุรุษ เป็นส่วนหนึ่งในการเชื่อมระบบสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ ชาวไทยกูยเข้าไว้ด้วยกันอย่างเข้มแข็ง จุดนี้ถือเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ความเกิดการเกื้อกูลและแบ่งปันความรัก จนกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ในสังคมปัจจุบัน สายสัมพันธ์เป็นสิ่งที่กำลังบ่งบอกถึงพื้นฐานความมั่นคง

---

¹รองผู้อำนวยการสำนักงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสุรินทร์ แห่งที่ 2 วัดป่าโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์; Deputy Director of the 2nd Surin Provincial Dharma Practice Office, Wat Pa Yotha Prasit, Nok Mueang Subdistrict, Mueang Surin District, Surin Province, Thailand.

²นักวิชาการอิสระ บ้านศาลาสამัคคี ตำบลชบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์; Independent academician Ban Sala Samakkhi, Chob Sub-district, Sangkha District, Surin Province, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : yasotharar.s@gmail.com

Citation : ยโสธารา ศิริภาพระภากร และสุริยา คลังฤทธิ์. (2566). “พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกูย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 89-100.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.xx>

ความรักและร่วมกันรักษาโดยเห็นคุณค่าประโยชน์ของพิธีกรรม การเข้าศึกษาถึงระบบโครงสร้างภายในที่ซ่อนอยู่เพื่อถอดออกมาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไปได้ “พิธีแกลมอ” เป็นพิธีกรรมที่สำคัญของชาวไทยภูเขา เป็นพิธีบูชาผีบรรพบุรุษในตระกูลในสายเลือด และเป็นพิธีกรรมแห่งการรักษา ยังมีการทำนายและพยากรณ์ กลุ่มชนนี้ยังให้ความสำคัญมากในพิธีกรรมนี้ ดังนั้น สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณ เป็นการบอกลถึงระบบโครงสร้าง ระหว่าง มนุษย์ พิธีกรรม ดวงวิญญาณ และการเกื้อกูล เป็นต้น

คำสำคัญ (Keywords) : พิธีกรรมแกลมอ, สายสัมพันธ์, สังคม, จิตวิญญาณ, กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา

Abstract

"Glamor Ceremony" Social and Spiritual Relations of the Thai Kui Ethnic Group was shown in the form social relations and the spiritual connections of this people that appear in the rituals It is the condition of the social structure of the Tai Kui people towards the spirits of their ancestors. Relying on the ritual form as a point of coordination and communication It is a social gathering and also becomes a spiritual communion, so the ceremony communicates the spirits of the ancestors. Be part of the social and spiritual relationship of ethnic groups. The Thai Kui people unite together in strength. This point is regarded as the one point that causes mutual support and sharing of love. to become a strong community in today's society Relationships are indicative of fundamental stability. love and mutual healing by appreciating the benefits of the ritual Access to study the hidden internal structure in order to remove it can be useful for further study. It is a ritual to worship the ancestor spirits in the family in the blood. and a ritual of healing There are also predictions and prophecies. This group also attaches great importance to this ritual, so social and spiritual ties. It tells about the structural system between human beings, rituals, souls, and mutual aids, etc.

Keywords : Glamor Ritual, Relationship, Society, Spirituality, Thai Kui Ethnic Group

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุริยา คลังฤทธิ์. (2566). “พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 89-100.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.xx>

บทนำ (Introduction)

แถบอีสานใต้ มีกลุ่มชาติพันธุ์ของชาวไทยกวย เข้ามาอาศัยตั้งแต่โบราณ กลุ่มชาวไทยกวยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ ซบอบอยู่กันเป็นกลุ่ม ชุมชน มีอัยาศัยดี มีสัมมาคารวะ และเอื้ออาทร แบ่งปันกัน ระบบโครงสร้างทางสังคม ชาวชนนี้ นับว่ามีจะอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ สร้างที่อยู่ใกล้กัน และพึ่งพิงอาศัยกัน ถือเป็นระบบสังคมที่อบอุ่น ในระบบสังคมของชาวไทยกวย เป็นระบบแบบพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ แบ่งปันกันมาก เป็นกลุ่มหนึ่งที่รักความสงบ อยู่แบบพอเพียง การดำเนินอาชีพนั้นเรียบง่าย โดยชาวไทยกวยนั้นมีความเชื่อในศาสนาพุทธควบคู่กับความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติที่สืบทอดตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย (บุญณเสน สุขคุ้ม, 2562 : 1574) จากการกล่าวมานั้น แสดงให้เห็นถึงระบบโครงสร้างความเป็นอยู่ การอิงอาศัย พึ่งพิงและช่วยเหลือกัน ตลอดถึงระบบโครงสร้างทางความเชื่อที่ชนกลุ่มนี้มี ถือเป็นสิ่งมงคลตามความเชื่อ และทั้งสองระบบที่กล่าวถึงนี้ ถือว่าเป็นระบบสังคมของกลุ่มชาวไทยกวย และระบบโครงสร้างทางความเชื่อทางจิตวิญญาณ หรืออำนาจวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ ทั้งสองระบบนี้เป็นความเกี่ยวข้องสัมพันธ์เป็นอันเดียวกัน ที่กลุ่มชาวไทยกวยนี้ได้ใช้และดำเนินมารวมกันมา ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน (Dhammamolee et al, 2017)

สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกวย ที่แสดงให้เห็น และปรากฏให้เห็นชัดในรูปแบบ พิธีกรรมที่ สามารถแสดงได้สองระบบ คือ ระบบทางสังคม และระบบทางจิตวิญญาณที่ปรากฏเป็นองค์รวมนั้น คือ “แกลมอ” พิธีกรรมนี้เป็นภาวะรูปแบบโครงสร้างทางสังคมที่มีต่อจิตวิญญาณ โดยอาศัยรูปแบบพิธีกรรมเป็นจุด ประสานและเชื่อมต่อ สื่อสาร (Siripaprapagon and Suwannaphong, 2017) ที่อาจรวมได้ทั้งสังคม และจิตวิญญาณมารวมกันในองค์ประกอบเดียวกัน ดังนั้นแกลมอเป็นส่วนเชื่อมระบบสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ ชาวไทยกวย เข้าไว้ด้วยกันอย่างแน่นแฟ้นจุดนี้ถือเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ความเกิดความรัก ห่วงเห่น สื่อสาร ร่วมมือและกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้ในสังคมปัจจุบัน ที่หาแหล่งยึดเหนี่ยวตามระบบโครงสร้าง เสมือนกลุ่มชาวไทยกวยนี้ไม่ค่อยมี ทั้งนี้ประโยชน์ตามโครงสร้างเป็นสิ่งที่กำลังบ่งบอกถึงพื้นฐานความมั่นคง ความรัก ความห่วงเห่น และร่วมกันรักษา โดยเห็นคุณค่า ประโยชน์ของพิธีกรรมแกลมอ กกับการเข้าศึกษาถึงระบบโครงสร้างภายในที่ซ่อนอยู่ เพื่อถอดออกมาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไปได้

กลุ่มชาวไทยกุย

“กุย” หรือ “กวย” เป็นสื่อสาย หรือสายเลือดเดียวกัน ต่างกันที่สำเนียง เสียงพูด เท่านั้น กุย-กวย เป็นชื่อแทนกลุ่มชนที่มีความแตกต่างทางฐานวัฒนธรรม ความเชื่อ พิธีกรรม ประเพณี และการดำรงชีวิต กลุ่มชาวไทยกุย ในเขตอีสานใต้ มีปรากฏในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี นครราชสีมา ยโสธร เป็นต้น กลุ่มชาวไทยกุย จะมีภาษาพูดเป็นของตนเอง เข้าใจได้ ถ้าสามารถพูดและเข้าใจความหมาย (ยโสธรา ศิริภาประภากร, 2559 : D-538)

กลุ่มชาวไทยกุยเป็นชนกลุ่มหนึ่งที่อาศัยน้ำเพื่อการเกษตร และอาชีพหลัก คือการเกษตร มีความเชื่อต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ และให้ความเคารพธรรมชาติ ในรอบปี มีพิธีกรรมสำคัญเพื่อบูชาต่ออำนาจเหนือธรรมชาติ ชาวไทยกุย (กฤษณ์นันทน์ แสงมาศ และ ยโสธรา ศิริภาประภากร, 2562 : 116) ชาวไทยกุยจะมีวาระการเซ่นไหว้ที่สำคัญ คือ ขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 และขึ้น 6 ค่ำ เดือน 6 ในรอบปี เป็นพิธีบูชา เพื่อขอความอุดมสมบูรณ์แก่การทำเกษตร ฝน ฟ้า ตกต้องตามฤดูกาลด้วย นี่คือช่วงเดือน 6 ในส่วนเดือน 3 นั้น เป็นพิธีถวายเพื่อตอบแทน ที่คุ้มครอง ดูแล ให้ได้ผลผลิตดีดังงาม จึงเป็นเสมือนการตอบแทนคุณของมนุษย์ที่มีต่อ อำนาจเหนือธรรมชาติ (Siripaprapagon and Suwannaphong, 2017) “อาเยะ” เปรียบได้ว่าเป็นเทพบริบาลชนเผ่า ที่ชาวไทยกุยนับถือและให้ความสำคัญมากในเรื่องการดำเนินชีวิต เมื่อถึงกำหนดวันสำคัญ กลุ่มชนจะรวมตัวกันเพื่อทำพิธีกรรมเซ่นไหว้อาเยะ ในพื้นที่ ท้องถิ่นที่ตนอาศัย เป็นต้น สิ่งเหนือธรรมชาติที่มองไม่เห็น ชาวไทยกุยจะให้ความเชื่อถือมาก เพราะอำนาจเหล่านั้น สามารถให้ได้ทั้งคุณและโทษได้ ดังนั้น จึงเกิดพิธีกรรมบูชาเซ่นไหว้ บวงสรวงสิ่งต่าง ๆ ที่เชื่อว่า สัญลักษณ์มีอำนาจวิญญานศักดิ์สิทธิ์ อาทิ 1) ปะกำซ่าง ชาวไทยกุย มักสร้างศาลนี้ เพื่อไว้เส้นปะกำซ่าง เพื่อเคารพบูชาปะกำซ่างยังปรากฏในพิธีกรรมและเป็นสัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์ภูรภิบาล สืบทอดมาหลายยุคหลายสมัย (Dhammamolee et al., 2017) 2) อาหะ หรือ ยะ ชาวไทยกุย จะสร้างศาลไว้ทิศตะวันตกของชุมชน เพื่อกราบไหว้บูชา หรืออาจเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือโบราณเชื่อว่า ยังมีวิญญานรักษาอยู่ทั้งนี้อาหะยังมีความเกี่ยวข้องในพิธีกรรม แกลมอของชาวไทยกุยในด้าน เชิญดวงวิญญานที่รักษาพื้นที่ชุมชนมาในพิธีกรรม และยังปรากฏว่ามีดวงวิญญาน อาหะชุมชนในสิ่งร่างผู้อยู่ในพิธีกรรมแกลมอจึงเป็นระบบเชื่อมต่อกันในด้านดวงวิญญานและพิธีกรรมของกลุ่มชน (Siripaprapagon and Suwannaphong, 2017) 3) ชาวไทยกุยมักให้ความเชื่อในเรื่องผีดวงวิญญาน มักจะมีการเซ่นไหว้ เคารพบูชาในพิธีกรรมต่างๆ อาทิ พิธีแกลมอ เรียกขวัญ เลี้ยงผี แต่งงาน บวชลูกชาย เป็นต้น เป็นต้น

Citation : ยโสธรา ศิริภาประภากร และสุริยา คลังฤทธิ์. (2566). “พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกุย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 89-100.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.xx>

ความเชื่อที่มีต่อพิธีกรรมแกลมอ

ภาพที่ 1 พิธีแกลมอ ระบบสายสัมพันธ์ชาวกูย

“แกลมอ” เป็นพิธีกรรมเฉพาะชนกลุ่มนี้ เป็นพิธีกรรมบูชาผีบรรพบุรุษในตระกูลตามสายเลือด ในพิธีกรรมยังเป็นพิธีกรรมเช่นไหว้ดวงวิญญาณ (พระอำนวยการ มงคลโก และคณะ, 2565 : 61) พิธีกรรมยังปรากฏมีการรักษาแบบดั้งเดิม การรักษาด้วยพิธีกรรม และพิธีกรรมแกลมอ ยังเป็นอีกพิธีกรรมหนึ่งในการพยากรณ์ ทำนายด้วย ความเชื่อที่มีกลุ่มชาวไทยกูยมีให้ นั่น เป็นระบบความเชื่อที่มีต่อพิธีกรรม ที่เรียกว่า แกลมอ พิธีกรรมนี้ เป็นความเฉพาะของกลุ่มชาวไทยกูย ที่จัดขึ้น โดยใช้สัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์แบบเดียวกัน อาทิ ช้าง ม้า โหม่ง ที่จัดสานด้วยไขไก่ และวงรอบด้วยข้าวเปลือก ธนู ลูกศร ดาบ เรือ ไม้พาย เส้นปะกำ ผ้าถุงชาวกูย สไบ บายศรี โรงเหยียบ และการจัดโรงพิธีกรรม ที่จะจัดโดยปักโรงพิธีกรรมเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส จุดกลางมีการตั้งเครื่องบูชา และจัดเป็นชั้น ๆ ได้ 3 ชั้น (พระธรรมโมลี และคณะ, 2561 : 127 - 129) บายศรีจะอยู่ส่วนบนสุด รองลงมาจะเป็นเครื่องที่ใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ รูปแบบลักษณะเช่นนี้ จะเป็นความเฉพาะของชนกลุ่มชาวไทยกูย เมื่อเวลาจัดพิธีกรรมแกลมอเช่นนี้ จะจัดในลักษณะเดียวกันนี้ โดยได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ที่ยังรักษารูปแบบดั้งเดิม แม้นในปัจจุบันก็ยังเป็นในลักษณะดั้งเดิมอยู่ ไม่เปลี่ยนแปลงไปมาก ถ้าเปลี่ยนจะเปลี่ยนไปในรูปแบบ นำเครื่องเสียงมาช่วยเสริม ส่วนเครื่องไหว้ ก็สามารถหาซื้อมาได้ เพราะมีความสะดวก แต่รูปแบบการบูชา ลักษณะการประกอบพิธีกรรม การร่ำรำตามขั้นตอน ก็ยังปรากฏตามการร่ำรำตามขั้นตอน เช่น การร่ำบูชาครู การร่ำแห่บายศรี ข้าวตอกดอกไม้ ร่ำดาบฟัน

Citation : โยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุริยา คลังฤทธิ์. (2566). “พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวกูย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 89-100.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.xx>

กาบ รำช้าง รำม้า การร่ายรำช่วงจับช้างม้า รำเหยียบโรงช้าง (ยโสธารา ศิริภาพระภากร, 2560 : 4-5)

ภาพที่ 2 พิธีแกลมอของชาวไทยกวย กับกระบวนการรักษาและปิดเป่าสิ่งชั่วร้าย

ภาพที่ 3 การรับขวัญในพิธีกรรม

การรำเหล่านี้ ยังปรากฏในพิธีกรรมแกลมอของชาวไทยกวย ที่จัดว่าเป็นพิธีกรรมเฉพาะที่น่าสนใจ และเป็นเอกลักษณ์อย่างน่าจับต้อง เพราะเป็นการบอกถึงเรื่องราวความสัมพันธ์ เกี่ยวข้อง

Citation : ยโสธารา ศิริภาพระภากร และสุรียา คลังฤทธิ์. (2566). “พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกวย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 89-100.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.xx>

ที่มา ประวัติศาสตร์ และวิถีการดำเนินชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ได้เป็น อย่างดีโดยผ่านฐานคติของ พิธีกรรมแกลมอ ชาวไทยกุยให้ความเชื่อต่อบรรพบุรุษว่า วิญญาณนั้นยังไม่ไปไหนยังคงรักษา ดูแล ค้ำครอง และยังช่วยลูกหลานอยู่ (Siripaprapagon and Suwannaphong, 2017) พิธีกรรมได้เป็นส่วนช่วยเชื่อมต่อ สื่อสารหรือเชื้อเชิญให้ดวงวิญญาณบรรพบุรุษเหล่านั้นให้เข้ามาเพื่อสื่อสารถึง ลูกหลานได้โดยผ่านร่างทรง ดังนั้น พิธีกรรมแกลมอจึงเสมือนเป็นพิธีกรรมที่ลูกหลานทุกคนจะได้อยู่ ใกล้บรรพบุรุษของตนเอง เป็นระบบที่ใช้พิธีกรรมแกลมอ เพื่อเป็นฐานทางสังคมได้ในรูปแบบ ดวง วิญญาณ พิธีกรรม ชุมชน อาจารย์นำพิธีกรรม ญาติและผู้ร่วมในพิธีกรรม เป็นต้น

ความสัมพันธ์ด้านพิธีกรรมแกลมอในสังคมของชาวไทยกุย

ชาวไทยกุยเป็นกลุ่มชนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อพิธีกรรมแกลมอ เชื่อว่าเป็นพิธีกรรมเพื่อการ บูชาของรักษา ครู หรือเทวดาที่รักษาร่างกาย และเป็นพิธีกรรมการบูชาดวงวิญญาณบรรพบุรุษของ ตนเองด้วย ชาวไทยกุยมีฐานคติความเชื่อว่า ในปีหนึ่ง ๆ ต้องทำพิธีกรรมแกลมอ เพื่อบูชาบรรพบุรุษ เพราะมีความเชื่อว่า ครอบครัวของตนเองจะอยู่เย็นเป็นสุข และเป็นการได้รับพรจากบรรพบุรุษด้วย ทางหนึ่ง แม้ถ้าไม่จัดพิธีกรรม เช่นตามความเชื่อนั้น มักกล่าวกันว่า อาจเกิดความเจ็บป่วย ใน ครอบครัวเกิดความทุกข์ร้อนได้ ด้วยเหตุฐานคติที่ว่า มาจากบรรพบุรุษที่ไม่พอใจนั่นเอง ดังนั้น ชาว ไทยกุยจึงได้ให้ความสำคัญต่อบรรพบุรุษมาก เพราะเป็นระบบโครงสร้างทางฐานวัฒนธรรมของชน กลุ่มนี้ พิธีกรรมแกลมอจึงเป็นการสร้างสายสัมพันธ์ในระบบครอบครัวและชุมชน ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 พิธีกล่อมชาวกูย สายสัมพันธ์ในระบบครอบครัว ชุมชน

ในการจัดประกอบพิธีกรรมแต่ละครั้ง จะเป็นการรวมกลุ่มคนที่มิได้เข้าร่วมในพิธีกรรมมาก บางพื้นที่มีคนมาร่วมเป็น 15 คน ถึง 20 คน ก็มี ถือเป็นพิธีกรรมที่ใหญ่มาก แต่โดยส่วนมากในพิธีกรรมกล่อม บางพื้นที่มีผู้เข้าร่วมในพิธีกรรมกล่อม อาจใช้ผู้นำพิธีกรรม อาจารย์ใหญ่ (ครูบาพืด) และผู้เข้าร่วมในพิธีกรรมประมาณ 5-6 คน และญาติของผู้ร่วมในพิธีกรรมกล่อม ก็สามารถประกอบพิธีกรรมได้ ในบางกรณีอาจมีคนป่วย ที่เชื่อว่า เป็นการกระทำจากหลายสาเหตุ เช่น โดยผีบรรพบุรุษเป็นผู้กระทำ ถูกคุณไสยศาสตร์จากผีวิญญาณ หรือรูปแบบอื่นๆ ก็จะมีการจัดพิธีกรรมรักษาตามแบบดั้งเดิม โดยให้ครูบาใหญ่เป็นผู้รักษา ทั้งนี้ เบื้องหลังการรักษาที่มาจากดวงวิญญาณของบรรพบุรุษเอง เป็นผู้มาเข้าร่วมและเป็นผู้บำบัดรักษาให้ เป็นต้น ดังนั้น การจัดพิธีกรรมแต่ละครั้งของพิธีกรรม จึงเป็นการร่วมกลุ่มคนที่ เป็นเครือญาติเอง หรือผู้อยู่ใกล้บ้าน เรือนเคียง จะเข้ามาช่วยเหลือกันในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ เงิน อาหาร น้ำหวาน เหล้า บุหรี่ ดอกไม้ ธูปเทียน หรือแม่ แต่การเข้ามาช่วยทำอาหาร โรงพิธีกรรม จัดเครื่องบูชาด้วย เป็นต้น ชุมชนชาวไทยกูยจึงผูกพันกับความเชื่อและพิธีกรรมกล่อมมาตั้งแต่สมัยโบราณ และยังคงรักษาไว้จนถึงปัจจุบัน

สายสัมพันธ์ทางจิตวิญญาณที่ปรากฏในพิธีกรรมแกลมอ

สายสัมพันธ์ของผู้เข้าในพิธีกรรมแกลมอ ถือว่าเสมือนเป็นผู้ที่ดวงวิญญาณของบรรพบุรุษกำลังสถิตร่างกายอยู่ในพิธี เป็นพิธีกรรมเชิญบรรพบุรุษมาในพิธีกรรมโดยผ่านร่างทรง ดังนั้น จิตวิญญาณของบรรพบุรุษที่ยังปรากฏอยู่ในพิธีกรรม แสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนที่ปรากฏในพิธีกรรม แสดงถึงจิตวิญญาณของบรรพบุรุษที่ปรากฏในพิธีกรรม “แกลมอ” สายใยของสังคมและจิตวิญญาณ “แกลมอ” เป็นพิธีกรรมของกลุ่มชนชาวไทยภูเขาตั้งแต่โบราณ ถือเป็นพิธีกรรมหนึ่งที่กลุ่มชนชาวไทยภูเขาจะให้ความสำคัญกับพิธี เป็นเสมือนสายใยที่เชื่อมต่อ สื่อสาร สัมผัสถึงวิญญาณของดวงวิญญาณบรรพบุรุษได้ (พระธรรมโมลี และคณะ, 2561 : 126 - 127) พิธีกรรมเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงกลุ่มชาวไทยภูเขาที่มีต่อดวงวิญญาณของบรรพบุรุษ และให้ความสำคัญที่กลุ่มชนมีต่อพิธีกรรม “แกลมอ” นี้ สังคมชาวไทยภูเขาเป็นระบบสังคมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ พิธีกรรมวัฒนธรรม ประเพณีที่ปรากฏในพิธีกรรมแกลมอ

สรุป (Conclusion)

สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาที่แสดงให้เห็นและปรากฏให้เห็นชัดในรูปแบบ พิธีกรรมที่สามารถแสดงได้ สองระบบ คือ ระบบทางสังคม และระบบจิตวิญญาณที่ปรากฏเป็นองค์รวม พิธีกรรมเป็นภาวะรูปแบบโครงสร้างทางสังคมที่มีต่อดวงจิตวิญญาณ โดยอาศัยรูปแบบพิธีเป็นจุดประสาน และ เชื่อมต่อ สื่อสาร ที่อาจรวมได้ทั้งสังคมและจิตวิญญาณมาด้วยกันในองค์ประกอบเดียวกัน แกลมอเป็นส่วนเชื่อมสายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ ชาวไทยภูเขาเข้าไว้ด้วยกันอย่างแน่นแฟ้น จุดนี้ถือเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ความเกิดความรักห่วงหาพัน สื่อสาร ร่วมมือ และกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้ในสังคมปัจจุบัน ที่หาแหล่งยึดเหนี่ยวตามระบบโครงสร้าง เสมือนกลุ่มชาวไทยภูเขาไม่ค่อยมี ประโยชน์ตามโครงสร้างเป็นสิ่งที่กำลังบ่งบอกถึงพื้นฐานความมั่นคง ความรัก ความห่วงหาพัน และร่วมกันรักษาโดยเห็นคุณค่าและประโยชน์ของพิธีกรรมแกลมอ กับการเข้าศึกษาถึงระบบโครงสร้างภายในที่ซ่อนอยู่ เพื่อถอดออกมาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไปได้ “แกลมอ” เป็นพิธีกรรมเฉพาะชนกลุ่ม เป็นพิธีกรรมบูชาผีบรรพบุรุษในตระกูลตามสายเลือดในพิธีกรรม ทั้งยังเป็นพิธีกรรมเช่นไหว้ดวงวิญญาณ การรักษาด้วยพิธีกรรม และพิธีกรรมแกลมอยังเป็นอีกพิธีกรรมหนึ่งในการพยากรณ์ ทำนาย ชาวไทยภูเขาเป็นชุมชนกลุ่มชนหนึ่งที่สำคัญต่อพิธีกรรม คือ แกลมอ เชื่อว่า เป็นพิธีกรรมเพื่อการบูชาของ

Citation : โยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุริยา คลังฤทธิ์. (2566). “พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 89-100.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.xx>

รักษา เทวดาที่รักษาร่างกาย และเป็นพิธีกรรมการบูชาดวงวิญญาณบรรพบุรุษของตนเองด้วย ชาวไทยกุยมีฐานคติความเชื่อที่ว่า ในปีหนึ่ง ๆ ต้องทำพิธีกรรมแกลมอ เพื่อบูชาบรรพบุรุษ เพราะมีความเชื่อว่า ครอบครัวของตนเองจะอยู่เย็นเป็นสุข สายสัมพันธ์ของผู้เข้าในพิธีกรรมแกลมอ ถือว่าเสมือนเป็นผู้ที่ดวงวิญญาณของบรรพบุรุษกำลังสถิตร่างกายอยู่ เป็นพิธีกรรมเชิญบรรพบุรุษมาในพิธีกรรม โดยผ่านร่างทรง จิตวิญญาณของบรรพบุรุษที่ยังปรากฏอยู่ในพิธีกรรม แสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนที่ปรากฏในพิธีกรรม และแสดงถึงจิตวิญญาณของบรรพบุรุษที่มาปรากฏในพิธีกรรม

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤษนันท์ แสงมาศ และยโสธารา ศิริภาพระภากร. (2562). พิธีแห่นาหะจวบประจำปีของปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์. *วารสารวิชาการ มจรบุรีรัมย์*. 4(1) : 110 - 124.
- บุรณ์เซน สุขคุ้ม. (2562). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของกลุ่มชาติพันธุ์ กุยในเขตอีสานตอนล่าง. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. 7(6) : 1570 - 1583.
- พระธรรมโมลี, ยโสธารา ศิริภาพระภากร, กฤษนันท์ แสงมาศ และสำเร็จ อินทุง. (2561). อัตลักษณ์การแต่งกายเข้าสู่พิธีกรรม “แกลมอ” ของชาวไทยกุย. *วารสารวิชาการ มจรบุรีรัมย์*. 3(2) : 123 - 131.
- พระอำนวยการ มงคลโก, พระอนุชา อภิชาโน, ธีรชัย สมใจ, ยโสธารา ศิริภาพระภากร, เกริกฤตมิ กันเทียง และสุรียา คลังฤทธิ์. (2565). การศึกษาพิธีกรรมความเชื่อหมอช้างของกลุ่มชาวไทยกุย จังหวัดสุรินทร์. *วารสารศิลปะและวัฒนธรรมกลุ่มแม่น้ำมูล*. 11(2) : 58 - 69. DOI : <https://doi.org/10.14456/acj.2022.12>.
- ยโสธารา ศิริภาพระภากร. (2559). การสืบเชื้อสายทางวัฒนธรรมด้วยพิธีกรรม : พิธีกรรมแกลมอของชาวไทยกุย. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ 8”*. วันที่ 22 – 23 ธันวาคม 2559. หน้า D 537 – D 542. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.

- Dhammamolee, Siripaprapagon, Y., Pratoomkaew, S.. (2017). Belief in Sacred Power of Thai-Kui People in Surin Province. **In the 6th University of Malaya Discourse And Society International Conference: UMOS 2017**. December 5 - 6, 2017. page 4. Malaysia : University of Malaya.
- Siripaprapagon, Y and Suwannaphong, W.. (2017). Knowledge on Illness Treatment using Galmore Ceremonythrough Health Care System of Thai-Kui Group Thailand. **In the 6th University of Malaya Discourse AndSociety International Conference: UMOS 2017**. December 5 - 6, 2017. page 60. Malaysia : University of Malaya.

